

5PS / 05.09.2019 „Metode și tehnici inovative pentru evaluarea intervențiilor de conservare-restaurare și urmărirea de conservare a construcțiilor tradiționale din România”

Partener 3: Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești

XII 2 1 Consultare on-line

Un loc important în protejarea patrimoniului național și/sau universal trebuie alocat salvagădării mediului construit specific fiecărei zone/regiuni/națiuni. Identitatea unui loc se construiește pe de o parte din memoria istorică, tradițiile și obiceiurile unei comunități, dar și din menținerea și salvarea pentru generațiile viitoare a unui habitat cu caracteristici specifice de locuire. Aculturația, globalizarea, industrializarea, urbanizarea, poluarea, arhitectura contemporană depersonalizată, alocațiile bugetare insuficiente sunt câteva dintre pericolele care duc la erodarea sau dispariția clădirilor tradiționale/istorice sau a peisajelor.

Acțiunea de protecție monumentelor istorice nu poate fi ruptă de realitatea socială, economică și culturală. Patrimoniul construit, ca și alte valori ale unei societăți (exp: arta, istoria, religia, estetica, educația etc.), pot fi sau nu apreciate, asumate și transmise către generațiile viitoare. Raporturile care se stabilesc între identitățile locale, regionale, naționale și internaționale sunt complexe și fluide. Ca tendință generală, se poate observa că atenția suscitată de un sit/monument la nivel național și/sau internațional încurajează comunitatea să-și asume acel element ca parte a identității locale și să dezvolte un interes crescând pentru protejarea lui. O bună parte a patrimoniului construit se află în proprietate privată fie prin moștenire, fie prin vânzare-cumpărare. Prevederi legale speciale stabilesc ceea ce proprietarii pot sau nu pot să facă, astfel încât patrimoniul să nu fie afectat. Este însă de discutat dacă patrimoniul construit aflat în proprietate privată sau în proprietatea publică a comunităților locale, mai ales în mediul rural, poate fi considerat „moștenirea” colectivă a unei generații. O serie de probleme atât la nivel teoretic, dar și din practica directă pot fi/sunt/ar trebui să fie subiecte de dezbateri:

1. raportul dintre identitatea individului și identitatea asumată de comunitatea locală;
2. raportul dintre individ și națiune;
3. raportul dintre identitățile locale/regionale și identitatea națională;
4. raportul între nevoile și posibilitățile economice ale proprietarului actual al unui monument istoric (fie că este un individ, fie o comunitate) și cerințele legale și morale impuse de acest statut;

5. capacitatea de gestiune și de reacție a instituțiilor abilitate.

În cadrul proiectului Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești a desfășurat o serie de consultări/ sondaje atât cu publicul, dar și cu instituții ale statului cu rol în gestionarea patrimoniului astfel încât să putem identifica probleme și/sau tendințe de abordare ale domeniului.

În primul rând, ne-am adresat Direcțiilor Județene de Cultură (prescurtat de aici înainte DJC), pe care le-am considerat principale instituții cu atribuții în protejarea patrimoniului construit și care au în supraveghere și administrare teritorii bine definite. Către acestea a fost transmis un chestionar (vezi anexa I) și un model de prezentare a unui monument reprezentativ pentru județul respectiv (anexa II). Acest chestionar a fost transmis prin e-mail către toate DJC-urile (cu excepția municipiului București, spațiu urban prin excelență), conform punctului *1 5 2 Identificarea instituțiile și organizațiile publice sau private care sunt potențiale grupuri-țintă ale diseminării*, din prima fază de desfășurare a proiectului. Acestui apel au răspuns prin completarea de chestionare și a unor studii de caz: DJC Brăila, DJC Călărași, DJC Dolj, DJC Galați și DJC Ialomița. Adicional, pentru bisericile din județul Argeș, chestionarul a fost completat de Arhiepiscopia Argeșului și Muscelului, pentru județul Cluj răspunsul primit de la Departamentul de Conservare-Restaurare al Universității de Artă și Design din Cluj face referire la bisericile de lemn, iar pentru județul Giurgiu au răspuns muzeograful de la Muzeul Județean „Teohari Antonescu”.

Pe baza acestor chestionare au fost identificate următoarele probleme care afectează activitatea de protejare a patrimoniului din mediul rural:

Legislația

- În această privință, opiniile respondenților variază de la considerarea ca inadecvată la părerea că sunt suficiente prevederi care să asigure protecția clădirilor de patrimoniu. O legislație specifică, aplicabilă clădirilor de patrimoniu din mediul rural, nu există.
- legislație mai flexibilă care să nu genereze birocrație excesivă, proceduri complicate sau inabordabile și costuri foarte mari.
- Statutul juridic neelucidat al unora dintre proprietari.

Resursele materiale

- Lipsa de fonduri alocate operațiilor de conservare și/sau restaurare.
- Facilitățile fiscale menționate de legislație ar trebui să devină efective.
- Necesitatea unor **strategii** care să stabilească criterii clare și juste astfel încât și monumentele din mediul rural să intre în atenția factorilor decizionali și a publicului,

în aceeași măsură ca obiective din mediul urban sau cele din zonele turistice dezvoltate.

- Alcătuirea unor liste de intervenții clare, care să fie respectate din punctul de vedere al alocării de resurse.
- În condițiile în care s-ar aloca resurse, exercitarea efectivă a dreptului de preemțiune al statului.
- Cele mai îngrijite sunt bisericile, școlile și alte clădiri în care funcționează instituții ale statului. Casele, conacele, instalațiile de tehnică populară - atenție mai mică din partea autorităților.

Resursele umane

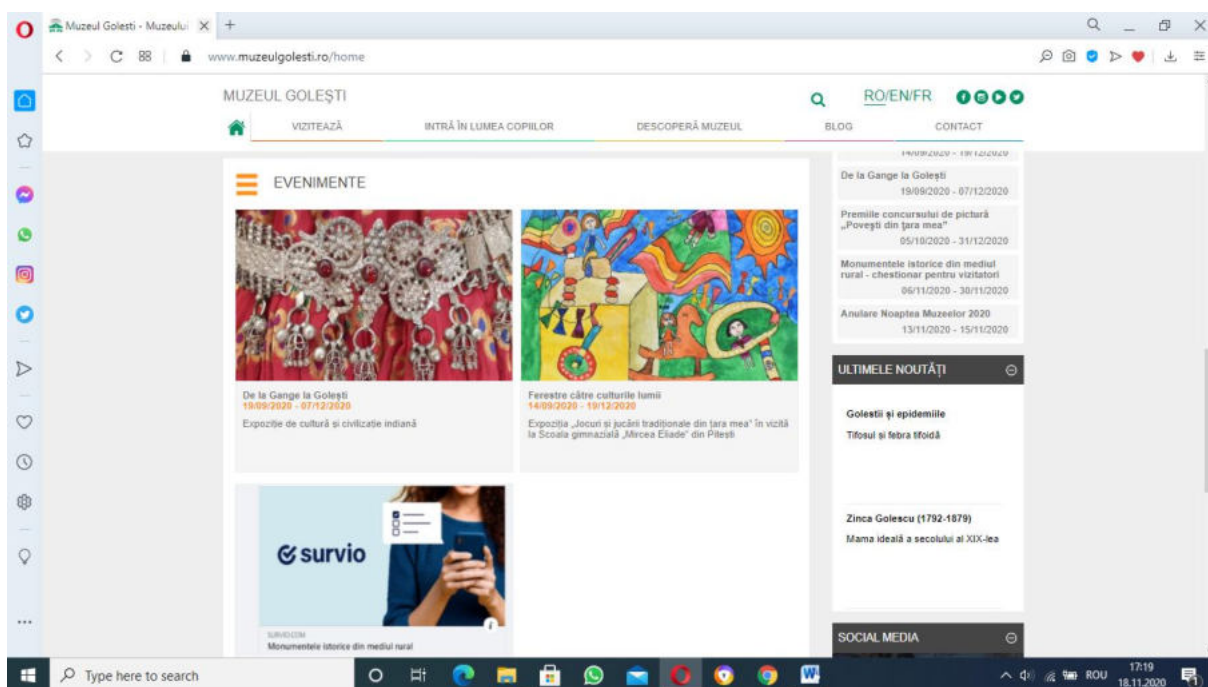
- Carența de personal specializat din instituții, mai ales din DJC-uri.
- Carența de experți atestați.
- Educația deficitară.
- Inerția proprietarilor și a autorităților locale.
- Vârsta înaintată a celor mai mulți proprietari.
- Motivarea oamenilor pentru a accepta clasarea unei construcții tradiționale, în condițiile în care obligațiile depășesc cu mult orice fel de beneficiu.

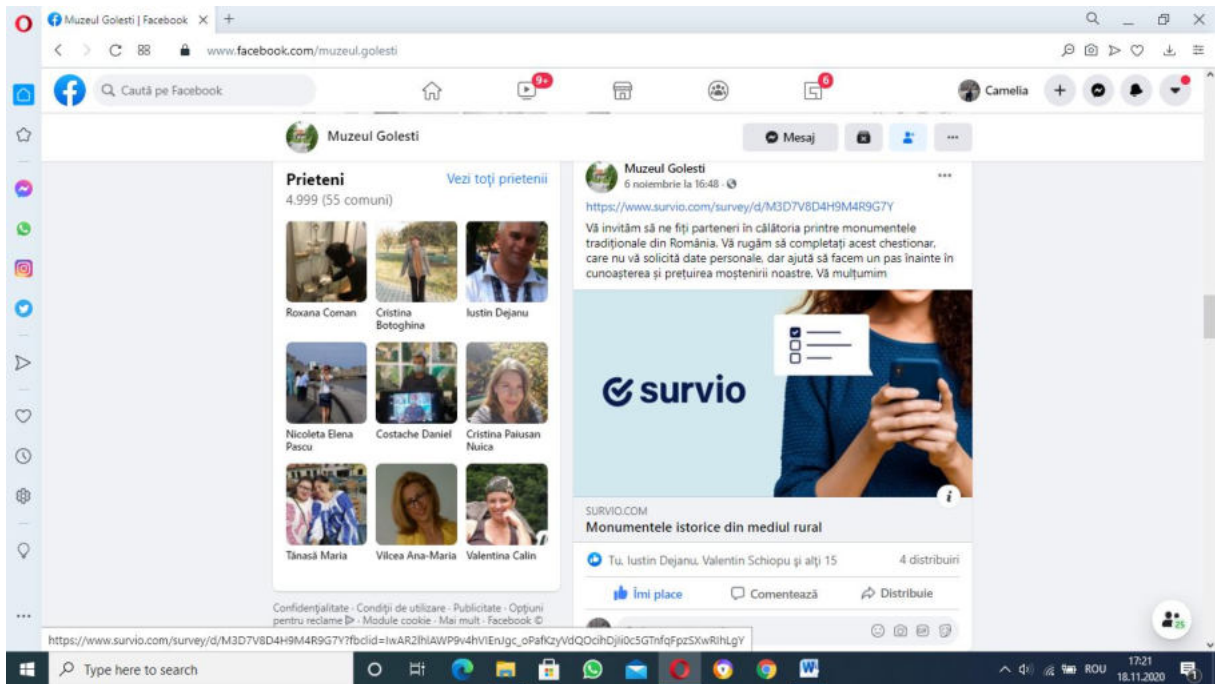
Alte probleme

- În mediul rural, mulți dintre proprietari sunt oameni vârstnici care nu dispun de banii necesari, dar nu mai au nici puterea fizică și nici disponibilitatea psihică de a trece prin toate etapele tehnice și birocratice ale aprobărilor intervențiilor de conservare/restaurare. Efectele directe sunt: intervențiile neautorizate, empirice care distrug în timp construcția sau abandonul, urmat de colaps.
- reevaluare a unora dintre aceste monumente, fie la cererea proprietarilor, fie a administrației locale, fie a DJC, pentru declasarea celor care nu se mai califică din punct de vedere valoric. În corelare cu o flexibilizarea a legislației în domeniu.
- Identificarea tuturor monumentelor, reactualizarea listelor și elaborarea tuturor fișelor analitice de evidență.
- Comunicare mai eficientă între DJC și administrația locală.
- Problema reconfigurării identitare în condițiile societății actuale, pierderea de valori, noul context educativ.

De la DJC-urilor, au mai fost primite alte 21 de răspunsuri la cererea oficială a managerului Muzeului Viticulturii și Pomiculturii Golești, transmisă prin fax și/sau email, privind furnizarea de date referitoare la construcțiile din mediul rural, autorizațiile date, sesizările primite și proiectele de restaurare derulate. Pe lângă informațiile furnizate care se regăsesc în raport, din interacțiunea cu personalul direcțiilor rezultă dificultăți determinate de carența personalului specializat. Din 40 de direcții județene contactate, 14 nu au furnizat nicio informație. Rata de participare a direcțiilor județene de cultură, cumulată pe cele 2 chestionare, este 65, 85%.

În ultimii ani, atât în rândurile specialiștilor – restauratori și conservatori, arhitecți, muzeografi, etc. – dar și pentru publicul larg, implicat în fenomenul cultural, descoperirea și salvarea unor comori ale patrimoniului construit a devenit un subiect important. De aceea, consultarea cu publicul, identificarea intereselor și atitudinilor acestuia față de patrimoniul construit din mediul rural este necesară și poate oferi sprijinul necesar pentru punerea în valoare a acestui capital cultural. În acest sens, Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești (Partener 3) a creat și lansat un sondaj de opinie adresat publicului. Sondajul a fost difuzat atât prin intermediul site-ului, dar și al Facebook.

A fost completat de un număr de 202 persoane, un public covârșitor feminin, reprezentând 71,8% din totalul respondenților. Din punct de vedere al vârstei, vorbim de un public adult, 63,4% dintre respondenți având vârsta cuprinsă între 36 și 55 de ani. Foarte slab este reprezentat publicul foarte tânăr 14-18 ani (0,5%) și cel senior peste 65 de ani (6,9%). Publicul interesat de problematica abordată - monumentele istorice din mediul rural - este în proporție de 83,2% un public urban, cu studii superioare, deci un public instruit, cu deschidere către fenomenul cultural. Procentul cumulat conform nivelului de studii (licență+masterat+doctorat) este de 92,1 %.

201 dintre respondenți au reședința în România și 1 în Vancouver, Canada. Cele mai multe răspunsuri vin din județul Argeș (39,60%) și municipiul București (25,74%). Observăm o bună repartiție/acoperire la nivelul țării, doar 11 din 42 de județe neavând respondenți. Acest lucru nu poate fi atribuit lipsei de interes pentru subiectul abordat, ci, mai degrabă, faptului că, muzeul nu are un public activ în aceste județe sau nu a atins audiență în aceste zone.

Nr. crt.	Județul	NR DE RESPONDENȚI
1	ALBA	2
2	ARAD	0
3	ARGES	80
4	BACAU	1
5	BIHOR	0
6	BISTRITA-NASAUD	0
7	BOTOSANI	1
8	BRAILA	1
9	BRASOV	3
10	BUZAU	1
11	CALARASI	1
12	CARAS-SEVERIN	0
13	CLUJ	2
14	CONSTANTA	3
15	COVASNA	1
16	DIMBOVITA	2
17	DOLJ	7
18	GALATI	4
19	GIURGIU	1
20	GORJ	1
21	HARGHITA	0
22	HUNEDOARA	5
23	IALOMITA	0
24	IASI	3
25	ILFOV	7
26	MARAMURES	2
27	MEHEDINTI	2
28	MURES	0
29	NEAMT	4
30	OLT	2
31	PRAHOVA	3
32	SALAJ	0
33	SATU MARE	0
34	SUCEAVA	0
35	SIBIU	2
36	TELEORMAN	3
37	TIMIS	0
38	TULCEA	2
39	VASLUI	1
40	VALCEA	1
41	VRANCEA	1
42	BUCUREȘTI	52
	TOTAL	201

Dintre respondenți, un procent de 84,2 % declară că au vizitat monumente din mediul rural în ultimii doi ani.

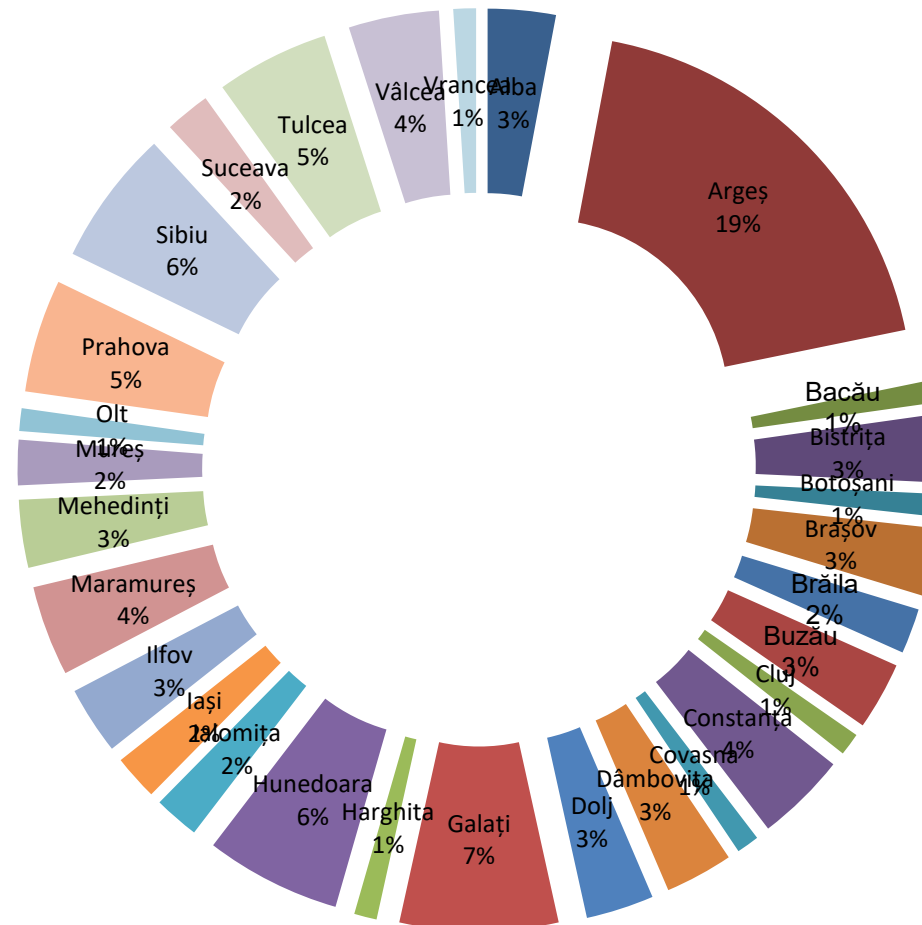
Obiectivele vizitate, grupate pe județe:

Nr. crt.	Obiectiv vizitat	Județ
1.	Casa memorială Lucian Blaga	Alba
2.	Muzeul Achim Emilian	Alba
3.	Biserica evanghelică fortificată din Valea Lunga	Alba
4.	Casa memorială Dinu Lipatti	Argeș
5.	Schitul Brădet	Argeș
6.	Mănăstirea Corbii de Piatră	Argeș
7.	Mănăstirea Namaiești	Argeș
8.	Manastirea Rancaciov	Argeș
9.	Casa Memoriala Vladimir Streinu	Argeș
10.	Barajul Vidraru	Argeș
11.	Tranfăgărășanul	Argeș
12.	Schitul Ciocanu	Argeș
13.	Cetatea Poenari	Argeș
14.	Mănăstirea Aninoasa	Argeș
15.	Biserica din satul Bradet	Argeș
16.	Curtea lui Mares Bajescu	Argeș
17.	Mănăstirea Cetățeni	Argeș
18.	Casa memoriala George Topârceanu	Argeș
19.	Biserica din Vieroși	Argeș
20.	Conacul Vlădescu	Argeș
21.	Biserica de lemn Jupânești	Argeș
22.	Schitul Robaia	Argeș
23.	Colecția de etnografie „Preot Vasile Heisu”	Bacău
24.	Muzeul Costumului Popular	Bistrița
25.	Biserica de lemn Pietris	Bistrița
26.	Casa memorială Liviu Rebreanu	Bistrița
27.	Muzeul Județean Botosani	Botoșani
28.	Castelul Bran	Brașov
29.	Cetatea Feldioara	Brașov
30.	Biserica fortificată din Viscri	Brașov
31.	Mănăstirea Maxineni	Brăila
32.	Biserica Sf Nicolae , Lacu Rezi	Brăila
33.	Ansamblul rupestru Aluniș	Buzău
34.	Casa cu Blazoane	Buzău
35.	Ruinele bisericii Domirești, Topliceni	Buzău
36.	Biserica de lemn Florești	Cluj
37.	Histria	Constanța
38.	Muzeul de Artă din Topalu	Constanța
39.	Cetatea Adamclisi	Constanța
40.	Cetatea Histria	Constanța

41.	Castelul Kalnoky	Covasna
42.	Palatul Domnesc Potlogi	Dâmbovița
43.	Memorialul Nicolae Grigorescu	Dâmbovița
44.	Culele Brabova si Cernatesti	Dolj
45.	Monumente ale eroilor din timpul primului război mondial	Dolj
46.	Casa lui Ctin Brâncuși	Dolj
47.	Ansamblul conacului Chrissoveloni,	Galați
48.	Conacul Costache Conachi	Galați
49.	Casa memoriala Costache Negri	Galați
50.	Biserica Banu	Galați
51.	Biserica de lemn,Certesti	Galați
52.	Manastirea Adam	Galați
53.	Manastirea Buciumeni	Galați
54.	Biserica din Dârjiu	Harghita
55.	Sarmisegetuza Regia	Hunedoara
56.	Sica Dacica Orastie	Hunedoara
57.	Biserica de la Densus	Hunedoara
58.	Muzeul pietre semipretioase Crâșcir	Hunedoara
59.	Casa memoriala Crisan	Hunedoara
60.	Casa memorială Horea	Hunedoara
61.	Conacul de la Hagiști	Ialomița
62.	Monumentul Cruce ce piatra din sec. XIX Artari	Ialomița
63.	Castelul Miclăușeni	Iași
64.	Casa memoriala Vasile Alecsandri	Iași
65.	Palatul Mogoșoia	Ilfov
66.	Fortul 13 Jilava	Ilfov
67.	Manastirea Caldarusani	Ilfov
68.	Biserica de lemn Săliște	Maramureș
69.	Casa George Pop de Băsești	Maramureș
70.	Cimitirul Vesel	Maramureș
71.	Biserica din lemn	Maramureș
72.	Mănăstirea Baia de Arama	Mehedinți
73.	Palatul Pleșea din Obârșia de Câmp	Mehedinți
74.	Muzeul portile de fier I	Mehedinți
75.	Biserica evanghelică Saschiz	Mureș
76.	Castelul Kemeny	Mureș
77.	Muzeul "Sculptor Nicolae M.Nica"	Olt
78.	Biserica „Sfinții Împărați ", satul Zanoaga, com . Dumbrava	Prahova
79.	Palatul Cantacuzino „Micul Trianon"	Prahova
80.	Biserica din Filipeștii de Pădure	Prahova
81.	Casa memoriala Cezar Petrescu	Prahova
82.	Conacul Moruzi	Prahova
83.	Cetățile fortificate Cârța, Biertan, Slimnic	Sibiu
84.	Biserica fortificata din Rosia	Sibiu
85.	Rășinari	Sibiu

86.	Biserica fortificată Cismadioara	Sibiu
87.	Biertan	Sibiu
88.	Biserica fortificată Axente Sever	Sibiu
89.	Manastirea Humor	Suceava
90.	Muzeul arta lemnului Câmpulung Moldevenesc	Suceava
91.	Cetatea Argamum, Jurilovca	Tulcea
92.	Casa memoriala Panait Cerna	Tulcea
93.	Gospodăria țărănească Enisala	Tulcea
94.	Muzeul satului Topolog	Tulcea
95.	Expoziția etnografică Jijila	Tulcea
96.	Muzeul Memorial "Nicolae Bălcescu"	Vâlcea
97.	Muzeul Satului Bujoreni	Vâlcea
98.	Culele de la Măldărăști	Vâlcea
99.	Muzeul Trovanților	Vâlcea
100.	Mausoleul de la Mărășești	Vrancea

Statistică pe județe în funcție de numărul de obiective menționate

Primele 5 motive care au determinat vizitarea unor obiective/monumente istorice sunt:

Era pe ruta pe care o urmam și m-am oprit pentru a-l vizita.	46	26.3%
Este un obiectiv/monument celebru.	43	24.6%
Mă interesează cultura românească tradițională: case, costume, obiceiuri, meșteșuguri etc.	38	21.7%
Am vrut să evadez într-un loc liniștit, mai puțin aglomerat.	30	17.1%
Îmi place să explorez și să descopăr monumente mai puțin cunoscute.	29	16.6%

Pentru cei 15,8 % dintre respondenți care au indicat că NU au vizita monumente din mediul rural, principalele impedimente au fost următoarele:

Infrastructura rutieră slabă (drumuri proaste, lipsa indicatoarelor de orientare).	37	35.2%
Nu am informații despre astfel de obiective.	26	24.8%
Infrastructura turistică slabă din zonă.	18	17.1%
Este prea departe de reședința mea.	17	16.2%
Nu m-am gândit la o astfel de vizită	15	14.3%

Dacă infrastructura rutieră sau cea turistică deficitare, în multe zone rurale ale României, sunt motive care puteau fi intuite (cumulate reprezintă 52,3%), un alt motiv important invocat este lipsa de informații (24,8%). Apreciem că, în epoca internetului când informația se află la câteva clickuri distanță, acest motiv se poate traduce, de fapt, într-o lipsă de publicitate pentru obiectivele din spațiul rural, ceea ce se corelează cu răspunsul nr. 5 „nu m-am gândit la o astfel de vizită” (14,3%). Acțiuni de marketing individuale sau coordonate regional de către consiliile județene, ar putea pune în valoare aceste obiective/monumente din mediul rural.

La întrebarea nr. 10 *Care sunt facilitățile pe care le urmăriți atunci când planificați o excursie la sat sau care v-ar putea determina să hotărâți să vizitați un monument istoric din mediul rural?*, opțiunea cu cea mai mare rată de răspuns (51%) a fost „Prefer ca locul să își păstreze autenticitatea, fără prea multe facilități moderne”. Credem că acesta reflectă noua tendință, mai ales în rândul orășenilor educați, de a căuta izvoare de autentică viață românească, de a se conecta la o istorie și la un ritm de viață în care „timpul avea cu oamenii nesfârșită răbdare” (Marin Preda, *Moromeții*, vol. I). Cea de-a patra opțiune de răspuns cu un procent de 24,8% , corelează această căutare a autenticului cu posibilitatea de asista sau de a practica un meșteșug tradițional. În rândul publicului educat, autenticitatea nu exclude totuși existența infrastructurii rutiere și turistice (răspunsurile 2 și 3 cu 33,7%, respectiv 24,8% dintre opțiuni). Un alt motiv pentru care ar fi vizitate monumentele din mediul rural ar dat de posibilitatea de a participa la evenimente culturale. Rămâne de precizat printr-un sondaj viitor ce tip de eveniment cultural preferă publicul muzeului. Corelând însă cu vârsta celor mai mulți dintre respondenți, cu studiile și cu opțiunile la întrebările anterioare, lansăm ipoteza unor evenimente culturale fără amploare numerică mare (tip Electric Castle – Castelul Banffy, Bonțida - cu mii de participanți), ci, mai degrabă, evenimente culturale axate pe punerea în valoare, în primul rând a tradițiilor și istoriei locale, într-un context în care acestea să devină semnificative la nivel regional și național.

Pentru respondenții chestionarului responsabilitatea conservării și/sau restaurării monumentelor din mediul rural se împarte între Ministerul Culturii plus instituțiile care îi sunt subordonate (55,4%) și administrațiile locale (primării, consilii locale, consilii județene – opțiunile 2 și 3 cu cca 50%). Abia pe locul 4, proprietarii monumentelor sunt indicați ca responsabili față de starea acestora.

Aceeași tendință centralistă și statalistă se reflectă și în răspunsurile la întrebarea referitoare la responsabilitate în cazul deteriorării monumentului istoric. Ministerul Culturii este indicat ca responsabil principal (opțiunea 1 cu 57,4%), secundat de administrația locală și direcțiile județene de cultură. Proprietarii sunt indicați ca responsabil tot în cea de-a patra poziție.

Din punct de vedere al valorificării culturale și economice, cei mai mulți dintre respondenți (51%) indică transformarea în centre muzee sau instituții culturale. Dacă la întrebările referitoare la responsabilități privind conservarea/restaurarea și deteriorarea, tendința era centralistă, aici, referitor la punerea în valoare, opțiunea nr. 2 a fost ca decizia să revină comunității locale și/sau proprietarului. Publicul nu corelează responsabilitatea întreținerii cu cea a utilizării monumentelor istorice, în schimb este entuziasmat în raport cu

subiectul protejării acestora: 67,3% au răspuns că ar participa ca voluntar la acțiuni de protejare a patrimoniului și ar dona bani (50%).

Comentariile publicului respondent sunt numeroase și exprimă opinii variate de la „Nu văd relevanța sondajului” la imperative precum „Trebuie sa ne salvam de urgenta tot ce tine de identitatea noastră culturală”. Se remarcă pe lângă opiniile imperative sau romantice, abordări pragmatice care fac referire la ineficiența legislației actuale, la implicare redusă a autorităților locale, la nevoia de educație pentru patrimoniu. Se aduce din nou în discuție promovarea slabă a monumentelor din mediul rural în rândul publicului românesc.

Nr. crt.	Opiniile respondenților la secțiunea comentariile dvs:
1.	Campaniile de salvare sunt necesare.
2.	Totul tine de pasiunea și competența administratorului.
3.	Sa fim mai responsabili și mai grijulii cu astfel de monumente.
4.	Unele monumente din mediul rural se degradează din cauza proprietarilor/comunităților locale care nu au posibilitatea sau interesul de a le conserva/restaura/pune în valoare. Ar fi nevoie de existența unor mecanisme de intervenție din partea autorităților în astfel de cazuri.
5.	Tradițiile, obiceiurile, cultura acestui popor sunt inestimabile, pentru ca doar prin ele putem intelege cine suntem cu adevarat.
6.	Din pacate monumentele din mediul rural sunt in pericol. Eforturile care se fac pentru restaurare/ reabilitare, desi uneori exemplare, nu acopera intreg patrimoniu aflat in pericol de degradare si disparitie.
7.	Drumul spre Hobita este foarte prost.
8.	Tezaurul cel mai prețios al unui popor sunt oamenii, limba, credința, tradițiile.
9.	Sunt pensionara și vârstnică așa că. nici forțele fizice, nici cele financiare nu mi dau posibilitatea de a ajuta prea mult.
10.	Obiectivele turistice rurale sunt educative. Este necesar ca în jurul lor să fie deschise pensiuni, pentru a facilita vizitarea mai multe zile, în cazul desfășurării unor evenimente culturale.
11.	Mulțumesc pentru că vă pasă :)
12.	Multumim pentru initiativa!
13.	Trebuie sa ne ocupam extrem de atent de patrimoniul cultural imobil.
14.	Valorile neamului românesc!
15.	Sunt construcții care au ajuns până în prezent, într-un număr destul de mare, care sunt expresia culturii și tehnicii atinse. În județul Hunedoara este Ținutul Padurenilor, aproape integral păstrat. Doar cultura tradițională a încetat parțial. Ultimul secol industrializat puternic a influențat rosturile vieții în zona.
16.	Din păcate ,nimeni nu si asuma administrarea corecta a acestora ...
17.	Puțin cunoscute .
18.	E păcat ca unele monumente se deteriorează; exemplu Fresca de la mănăstirea Corbi.

19.	Multe monumente au ajuns în proprietatea unor indivizi lipsiți de bun simț elementar. Casa lui Liviu Rebreanu de la Valea Mare Ștefănești sau cula de la Retevoiești Pietroșani sunt două astfel de exemple din județul Argeș.
20.	Valorile naționale nu sunt pe deplin valorificate.
21.	As participa financiar dar depinde de proprietar.
22.	Ar trebui sa fie mai mult în atenția administrațiilor locale.
23.	Monumentele pot fi doar : o modesta capela intr-un sat abandonat.
24.	Avem monumente inestimabile.
25.	Mai multa promovare, macar pe site-ul consiliului judetean.
26.	Valorile culturii românești trebuie sa fie respectate prin pastrarea autenticității si originalității, fiind simboluri nationale.
27.	Poate nu ar fi prea târziu sa mai fie salvate zeci de obiective aflate în stare avansata de degradare din toată țara și sa fie incluse pe o lista oficiala de monitorizare. Ma refer la multe ruine cu o poveste, distruse/devalizate etc. dar care, deși necesita cheltuieli masive, ar putea sa fie aduse în atenția publicului.
28.	Caile de acces spre monumente trebuiesc regandite/refacute.
29.	Din pacate comunitatile locale nu pun valoare pe valorificarea acestor obiective.
30.	Să păstrăm tot ce avem.
31.	E dureros faptul că se alege praful de patrimoniul nostru. Nici nu mai avem dreptul să ne numim țară civilizata. Cu ce să ne convingem pe noi și pe alții că avem dreptul la demnitate și că nu suntem niște sărăntoci incuți, buni de călcat în picioare?
32.	Trebuie sa ne salvam de urgenta tot ce tine de identitatea noastra culturala.
33.	România este cea mai frumoasă țară din lume!
34.	Sper ca patrimoniul cultural romanesc sa fie mai bine pus in valoare in viitor.
35.	Mai multa implicare din partea autoritatilor.
36.	Imi doresc sa se faca investitii in cultura.
37.	Orice monument istoric ar trebui vizitat atat pentru cultura noastră, cat si pentru sustinerea turismului romanesc.
38.	Trebuie intervenit de urgență pentru salvarea monumentelor.
39.	Uneori intretinerea constanta poate inlocui restaurarea.
40.	Este nevoie de promovarea acestor monumente.
41.	Sa fie restaurate cat mai multe monumente de acest gen.
42.	De cele mai multe am ajuns sa vizitez monumente din mediul rural atunci cand erau in drumul meu. Consider ca nu sunt promovate la fel de mult precum monumentele din mediul urban, poate si din cauza veniturilor mai modeste ale primariilor locale. In plus, trecand peste infrastructura deficitara din multe zone, monumentele din zonele rurale sunt mult mai prost semnalizate. As fi de acord sa donez pentru restaurarea unui obiectiv privat doar daca veniturile de pe urma lui sunt concesionate statului.

43.	Donez, ma implic. Avem istorie, cladiri de patrimoniu, istorice.
44.	Nu lăsați mărgăritare în fața porcilor.
45.	Este important să se cunoască cât mai multe informații despre acest număr de monumente pentru a putea fi vizitate.
46.	Ar trebui sa păstrăm locurile neintinate.
47.	Domnilor sau doamnelor. Încă avem niste obiective turistice unice în lume. Toate ar trebui conservate imediat, reconsolidate puțin dacă e nevoie... create cai de acces până la intrare, promovate foarte mult ca și obiective turistice și rezultatele se vor vedea. Iar cu toți banii câștigați investit și mai mult în toate etapele astea.
48.	Cunoscând monumentele istorice apreciem ceea ce au făcut înaintașii noștri
49.	Trebuie restaurate și îngrijite.
50.	Subscriu pentru conservarea monumentelor atât din mediul rural cât și urban
51.	Sușținem obiectivele tradiționale și spirituale ale României
52.	Lasati momentele în pace. Ministerul le distruge și majoritatea conservatorilor/restauratorilor nepregătiți din România.
53.	A ne pastra și promova traditia și portul popular ne ajuta sa ne pastram identitatea sa fim romani nu doar prin cetatenie ci prin cuget și simțire!
54.	Educația plus cultura.
55.	Comunitățile locale au nevoie de un ghid, de îndrumare cum să restaureze/ păstreze un monument samd.
56.	Avem adevarate comori
57.	Legislatie prea stufoasa ca sa fie eficienta

Administrațiile publice locale (primăriile) prin structurile de specialitate au ca principale atribuții:

- cooperează cu organismele de specialitate și cu instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării monumentelor istorice și asigură punerea în aplicare și respectarea deciziilor acestora;
 - asigură protejarea monumentelor istorice clasate, aflate în domeniul public sau privat al municipiului, respectiv orașului sau comunei, precum și a celor abandonate sau aflate în litigiu, alocând resurse financiare în acest scop;
 - se pot asocia cu Consiliul Județean, precum și cu persoane fizice sau juridice pentru realizarea unor lucrări de protejare a monumentelor istorice;
- participa la finanțarea lucrărilor de protejare a monumentelor istorice, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop în bugetele pe care le administrează;

- cuprind în programele de dezvoltare economico-socială, urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea monumentelor istorice, elaborează, actualizează și aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism privind monumentele istorice sau zonele protejate care conțin monumente istorice;
- iau măsurile tehnice și administrative necesare în vederea prevenirii degradării monumentelor istorice;
- includ în structura aparatului propriu compartimente specializate sau, după caz, posturi ori sarcini de serviciu precise în domeniul protejării monumentelor istorice;
- elaborează planurile anuale de gestiune și protecție a monumentelor istorice de pe teritoriul unității administrativ-teritoriale care sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial și asigură monitorizarea acestora.

În cadrul proiectului, muzeul a elaborat o bază de date cuprinzând UAT-urile din județul Argeș care au monumente istorice pe teritoriul lor, adresele și datele de contact, precum și monumentele, cu codurile aferente. S-a inițiat comunicarea cu acestea atât direct, în campania de cercetare pe teren, cât și on-line (e-mail, chestionar). Din răspunsurile primite rezultă că, în ultimul an, nu au fost semnalate degradări sau modificări ale monumentelor de arhitectură (case/conace/instalații) aflate pe raza comunelor respective, iar bugetul local nu poate suporta costurile de întreținere și/sau restaurare a monumentelor istorice. Opinia cu cea mai rată a răspunsului este că „Nu pot fi identificate oportunități de dezvoltare în legătură directă cu existența monumentelor istorice” pe termen mediu (1-5 ani) și/sau lung (5-10 ani).

Cele mai importante probleme cu care se confruntă sunt:

Lipsa personalului specializat.	3	100%
Buget insuficient.	2	66.7%
Costurile angajării unor experți autorizați.	1	33.3%